

นวัตกรรมดูแลสุขภาพทางไกล ช่วยผู้ป่วยล้างไตสู่วิกฤติโควิด

“โรคไตเรื้อรัง” เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากเบาหวานและความดันโลหิตสูง ซึ่งสถิติจากกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรวมเกือบ 15 ล้านคน ซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อไวรัส Covid-19 โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีภาวะไตวายเนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มนี้มีภูมิคุ้มกันต่ำ จำเป็นต้องดูแลระมัดระวังไม่ให้ติดเชื้อในช่วงวิกฤติแพร่ระบาด รวมทั้งควบคุมดูแลไม่ให้โรคกำเริบ

รศ.ดร.อรพณ ศรียุคตศุทอ ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ต้องได้รับการล้างไต มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้วิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และกลุ่มที่ใช้วิธีการล้างไตทางช่องท้อง โดยทั้งสองกลุ่มต้องล้างไตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตามแผนการรักษาไปตลอดชีวิต เพื่อทดแทนการทำงานของไตที่สูญเสียไป

สถานการณ์ที่มีการระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยไตวายที่ต้องล้างไต และครอบครัว สำหรับผู้ป่วยกลุ่มแรก การเดินทางออกจากบ้านมารับการฟอกเลือดที่ศูนย์ล้างไตสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ยังมีความจำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้ผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ Covid-19 อยู่แล้วมีความเสี่ยงมากขึ้นจากการต้องออกนอกบ้านเป็นประจำ จึงต้องดูแลตนเองอย่างระมัดระวังไม่ให้ติดเชื้อ ส่วนกลุ่มที่ล้างไตทางช่องท้อง เป็นกลุ่มที่ Treat From Home

อยู่แล้ว ผู้ป่วยสามารถอยู่บ้านและล้างไตด้วยตนเองที่บ้านได้ ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ Covid-19 จากการออกไปนอกบ้านไปอยู่ในที่

ชุมชนจึงมีน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยกลุ่มนี้จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการล้างไตทางช่องท้องที่บ้านที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำทุกครั้งที่ล้างไต เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ เจลล้างมือ เป็นต้น ปัจจุบันอุปกรณ์เหล่านี้มีราคาสูงขึ้นมา ผู้ป่วยกลุ่มนี้จะมีภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น โดยเฉพาะหากสถานการณ์ยืดเยื้อต่อไปนานๆ

ก่อนหน้านี้ รศ.ดร.อรพณ และทีมวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพทางไกลสำหรับการล้างไตทางช่องท้อง หรือ PD Telehealth ซึ่งเป็นนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศสุขภาพที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นระบบในการให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างทีมสุขภาพและผู้ป่วย รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อให้ความรู้และทักษะการจัดการตนเอง

ให้แก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลอีกด้วย

ข้อมูลการล้างไตและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยบันทึกลงในระบบผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ ชื่อว่า PD Easy จะถูกส่งมาที่ศูนย์ล้างไต ทำให้ทีมสุขภาพสามารถเฝ้าระวังติดตามความผิดปกติ และให้การดูแลผู้ป่วยที่ทำการล้างไตอยู่ที่บ้านได้อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การบริการสุขภาพมีคุณภาพมากขึ้น ผู้ป่วยมีความปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี

“แม้การวิจัย
เฟสแรกได้ผ่านการ
ทดลองกับผู้ป่วยศูนย์

ล้างไตทางช่องท้องโรงพยาบาลบ้านแพ้ว สาขา
พัฒนาการ ซึ่งเป็นศูนย์ล้างไตทางช่องท้องที่ใหญ่
ที่สุดในประเทศไทย และพบว่ามีความเป็นไปได้
ในการใช้ระบบดังกล่าว ทีมสุขภาพและผู้ป่วย
ส่วนใหญ่มองมีความพึงพอใจ ระยะต่อไปทางทีมวิจัย
ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบให้ดียิ่ง
ขึ้น และกำลังจะนำไปให้ผู้ป่วยได้ทดลองใช้อีกครั้ง
รวมทั้งจะมีการติดตามผลในระยะยาว ซึ่งหาก
สถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 จะยัง
คงยืดเยื้อต่อไป ทางทีมวิจัยก็หวังว่านวัตกรรม
ดูแลสุขภาพทางไกลสำหรับผู้ป่วยล้างไตทางช่อง
ท้องนี้ จะสามารถช่วยดูแลให้ผู้ป่วยได้ล้างไตอย่าง
ปลอดภัย ลดภาวะแทรกซ้อน ลดการเสียชีวิต ช่วย
เยียวยาจิตใจเพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤติดังกล่าวได้ต่อไป
ในที่สุด” รศ.ดร.อรพรรณกล่าวทิ้งท้าย.